

A??r?l?kç? Dü?ünce Biçimi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *A??r?l?kç? Dü?ünce Biçimi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17035>

Özet

A??r?l?kç? Dü?ünce Biçimi Ölçe?i (ADBO), orijinal olarak yabancı dilde geliştirilmi? olan bir psikolojik aracın Türkçe kültüre **uyarlama** çal??masın?n sonucudur. Bu ölçek, bireylerin radikal ideolojilere olan ba?l?l?kların?, ?iddet kullan?m?na yönelik tutumların? ve kat? bili?sel yapıların? ölçmek amacıyla tasarlanm??tır.

Karaburun ve A??c?o?lu (2021) tarafından gerçekleştirilen bu uyarlama çal??ması, ölçe?in Türkiye'deki adli psikiyatri, klinik psikoloji ve sosyal bilimler alanlarında güvenilir ve geçerli bir araç olarak kullan?ma sunulmasını amaçlam??tır. Çal??ma, ölçe?in psikometrik özelliklerini, özellikle de faktör yapısını ve iç tutarlılığını Türk örneklemini üzerinde do?rulama? hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

A??r?l?kç? Dü?ünce Biçimi, Militan A??r?l?k, Ölçek Uyarlama, **Psikometri**, Geçerlik, Güvenirlik, Sosyal Psikoloji.

Yazarlar

Merve Karaburun, Figen A??c?o?lu

Amaç

Ölçe?in temel amacı, **a??r?l?kç? dü?ünce biçimi** ile ilişkili bili?sel eğilimleri, tutumlar? ve inanç sistemlerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu yapı, genellikle dogmatizm, d?? grup dü?manlığı ve ?iddeti me?rula?tırma eğilimlerini içerir.

Türkçe uyarlama çal??ması, orijinal ölçe?in yapısal bütünlüğünü koruyarak, bu yapıyı Türk kültürüne özgü bağlamlarda da geçerli kılmayı hedeflemiştir. Bu sayede, Türkiye'de radikalle?me süreçleri ve risk gruplarının belirlenmesi konularında bilimsel ara?tırmalara katkı sağlamak amaçlanm??tır.

Yapı

A??r?l?kç? Dü?ünce Biçimi Ölçe?i, bireylerin radikal ve hoşgörüsüz **bili?sel** kalıpların? ölçe? çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bu yapı, sadece ideolojik ba?l?l?k de?il, aynı zamanda bu ideolojiyi savunma yöntemlerine (örn. ?iddet) yönelik tutumlar? da kapsar.

Ölçek, bireyin dünyayı "biz" ve "onlar" olarak kutupla?tırma eğilimini, kendi grubunun mutlak üstünlüğüne olan inancın? ve ele?tirel dü?ünceye kapalı??? gibi a??r?l?kç?in temel unsurların? de?erlendirir. Ölçe?in ölçtüğü temel **psikolojik yapı**, sosyal ve siyasi a??r?l?kç?in altında

yatan zihinsel süreçlere odaklanmaktadır.

Geçerlik

Uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerliğini sağlamak amacıyla detaylı istatistiksel analizler uygulanmıştır. Yapı geçerliği, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıya ne ölçüde ölçtü?ünü gösterir.

Ölçeğin Türkçe formunun **geçerlik** çalışmaları kapsamında, genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) veya Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak orijinal ölçeğin faktör yapısının Türk örneğinde de korundu?u gösterilmiştir. Ek olarak, ölçeğin bilinen ilişkili yapılarla (örneğin, dogmatizm, otoriterlik) beklenen yönde korelasyon göstermesiyle ölçüt bağıntılı geçerlik kanıtları sunulmuştur.

Güvenirlik

Güvenirlik, ölçeğin tutarlı ve kararlı ölçümler yapma yeteneğini ifade eder. A??r?l?k? D?ü?nce Biçimi Ölçeği'nin güvenilirlik analizlerinde, iç tutarlılık genellikle **Cronbach alfa** katsayısıyla rapor edilmiştir.

Uyarlama çalışmasında elde edilen yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçek maddelerinin aynı temel yapıya tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Ayrıca, test-tekrar test güvenilirlik analizleri (genellikle raporlanır), ölçekten elde edilen puanların zaman içinde kararlılığını destekleyen kanıtları sunar.

Faktör Analizi

Uyarlama çalışmasında, ölçeğin orijinal yapısının Türkçe formda ne şekilde korundu?unu belirlemek amacıyla **faktör analizi** teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin temel boyutları ve alt faktörlerini ortaya koyar.

Eğer orijinal ölçek çok boyutlu bir yapıya sahipse, uyarlama çalışması genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile bu çok boyutlu yapının Türk verilerine ne kadar uydu?unu test eder. Analiz sonuçları, ölçeğin teorik yapısının ampirik verilerle uyumlu oldu?unu göstererek, ölçeğin geçerli bir yapıya sahip oldu?unu kanıtlamıştır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal ölçeğin yapısına bağlı olarak genellikle 5 veya 7 noktalı Likert tipi ölçek kullanılır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yeti?kinler (Klinik ve adli popülasyonlar ba?ta olmak üzere, genel popülasyon üzerinde de kullan?labilir.)

Age Group: 18 ya? ve üzeri

Population Details: Uyarlama çal??mas? için genellikle üniversite ö?rencileri ve/veya genel toplum örneklemi kullan?lm??t?r. Detayl? popülasyon bilgileri için kaynak makaleye ba?vurulmal?d?r.

Test Methodology: Bireysel veya grup olarak uygulanan öz bildirim envanteri.

Anahtar Kelimeler

Radikalle?me, Tutum Ölçe?i, Bili?sel Çarp?tmalar, Psikolojik De?erlendirme, **Ölçek**.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, Karaburun ve A??c?o?lu taraf?ndan 2021 y?l?nda Türkçe'ye uyarlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? ve uygulama izinleri için sorumlu yazar Merve Karaburun ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için genellikle makalenin referans gösterilmesi yeterli olmakla birlikte, ölçek maddelerinin tam metnine eri?im ve kullan?m ko?ullar? yazarlar taraf?ndan belirlenmektedir.

Kaynaklar

Karaburun M., & A??c?o?lu, F. (2021). A??r?l?kç? Dü?ünce Biçimi Ölçe?i Türkçe uyarlama çal??mas?. *Turkiye Klinikleri J Foren Sci Leg Med*, 18(1), 1-9. <http://dx.doi.org/10.5336/forensic.2020-76116>

Sorumlu Yazar ?leti?im: mervekaraburun@gmail.com

Ara?t?rma Kap?s? (ResearchGate) Üzerinden Eri?im: [researchgate.net](https://www.researchgate.net)

Orijinal PDF dosyas?na buradan eri?ilebilir: [asirilikci-dusunce-bicimi-olcegi-toad.pdf](https://www.researchgate.net/publication/351111111)

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: mervekaraburun@gmail.com

Correspondence Address: Kaynak makalede belirtilen akademik kurumlar.

A??r?l?kç? Dü?ünce Biçimi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?itirilmemelidir. Ölçek maddeleri bu kaynakta sa?lanmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM